

Saarde Sõnumid

Nr 9 (236) 31. oktoober 2022

Ühispildil osa tunnustuse saajatest. Foto: Kalju Sarapu

Saarde vald tähistas sünnipäeva!

Saarde valla sünnipäevale pühendatud pidu leidis aset 15. oktoobril Kilingi-Nõmme klubis. Programmi käigus tänati ja tunnustati Saarde valla tublisid inimesi ja organisatsioone. Valla tänukirjad pälvisid Saarde valla rahvatantsurühmad, konkursi „Kaunis Kodu” osalejad ning „Maal elamise päeva” panustanud ettevõtjad.

Valla suurim tunnustus – Suur Vapimärk – anti üle Mari Karonile kauaaegse pühendumusega haridus- ja kultuuritöös. Saarde valla haridus- ja kultuurielu edendamiseks.

Saarde valla Väike Vapimärk – Arvet Ollinole kauaaegse ja pühendumusega tehtud töö eest Saarde Katriina koguduses ning aasta noore preemia pälvis Hans-Kristjan Raid.

Õhtut jätkasid ansambel Untsakad, kes tähistasid samal päeval ansambli 30. sünnipäeva. Külaliste meelt lahutas programmi üllatusesinejad Cabaret Privé.

Sünnipäevapeole eelnenud vastuvõtul tänasime pühendumusega tehtud töö eest Saarde valla haridus- ja kultuurielu edendamiseks. Saarde valla haridus- ja kultuurielu edendamiseks.

Saarde valla Suur Vapimärk – Mari Karon. Foto: Kalju Sarapu

Seenefestival

24. septembril toimus Maal elamise päeva raames Kilingi-Nõmme klubis Kilingi-Nõmme Seenefestival 2022. Seenefestivalil toimus palju seentega seotud tegevusi. Kes soovis, sai hommikul minna koos mükoloogiga metsa seeneretkele ja korjatud seentega sai pärast väikesel näitusel tutvuda. Avatud olid mitmed erinevad seentega seotud töötoad:

Pernova hariduskeskus oli kaasa toonud mikroskoobid seente erinevate osade vaatamiseks.

Kaitseliidu ja naiskodukaitselise töötoas sai vaadata looduslikest materjalidest

kokku pandud veepuhastamise filtrit, praktilistes töötubades sai õppida seentega lõnga värvima, käsitööna oma seen meisterdada ning lapsed said vaadata, millist

kunsti saab seeni kasutades teha.

Kõige menukamaks töötoaks kujunes Eesti Seenefarmi austerserviku pak- kide valmistamise töötuba,

kus igaüks sai endale valmistada seenepaki, mille sai pärast koju kaasa võtta.

Kellel kõht tühjaks läks, sai vahepeal keha kinnitada Pärnumaa Kutsehariduskeskuse noorte kokkade poolt valmistatud maitstvate seentest suupistetega.

Saarde vald oli välja tulnud oma töönurgaga, kus sai infot Saarde valla kohta ja aja peale oli võimalik kokku panna Saarde valla puslet, mis ei olnud sugugi kerge ülesanne.

Täname kõiki töötubade läbivijaid ja osalejaid toreda päeva eest!

Merike Julle
Kilingi-Nõmme Klubi

Lõõtsapalavik Pärnumaal

MTÜ Pärnumaa Lõõtspillihaigete Selts korraldab rahvusvahelist muusikafestivali Lõõtsapalavik Pärnumaal juba 3. korda. Tegemist on kolmepäevase festivaliga, kus koos eesti rahvamuusikutega esinevad Läti ja Leedu pillimehed. Reedel toimuvad kontsert-simmanid mitmes Pärnumaa paigas, sealhulgas Surju rahvamajas. Peaesinejaks Surjus on Leedu ansambel Minge Klaipedast. Ansambel tegutseb koos juba üle 20 aasta ning on populaarsust

kogunud nii Leedus kui ka rahvusvahelistel festivalidel. Minge muusikud on multiinstrumentalistid. Milliseid pille just seekord keegi mängib, näeb 4. novembril. Kaasa on lubatud võtta bandoonium, mandoliin ja kontrabass ning kindlasti trumm, mis on Leedu rahvamuusikas väga populaarne instrument. Loomulikult kõik Minge muusikud laulavad ka, mitmehäälne meeste- laul on Leedus väga populaarne.

Surju rahvamajas
4. novembril 2022 kell 19
Lõõtsapalavik

Ansambel Minge (Leedu)
Pärnumaa Lõõtspillihaigete Selts ja sõbrad
Tasuta. Annetuse võimalus.
Laud kata ise.

Eesti Rahvakultuuri Keskus, Pärnumaa Lõõtspillihaigete Selts, Saarde vald, Eesti Kultuurkapital

Remonttööd Kilingi-Nõmme Tervisekeskuses

18.10.2022 alustati Kilingi-Nõmme Tervisekeskuse hoones üldkasutatavate ruumide remonttöödega. Tööde käigus uuendatakse kogu tervisekeskuse elektrisüsteem ning remonditakse üldkasutatavad ruumid.

Tööde kestvus kokku on ca 6 nädalat.

Seoses toimuvate töödega võib hoone tavapärane kasutamine olla häiritud.

Palume külastajatelt mõistvat suhtumist!

Infopäev

3. novembril toimub Saarde valla huvihariduse ja -tegevuse teenusepakkuja toetuse infopäev kell 15.00 Saarde vallamaja seminariruumis (Nõmme 22, Kilingi-Nõmme).

Saarde Vallavolikogus

21. septembril 2022

- lõpetati „Saarde valla arengukava ja eelarvestrateegia aastateks 2018-2028 muutmine“ I lugemine ja saadeti eelnõu avalikule väljapanekule;
- võeti vastu „Saarde valla 2022. a I lisaelarve“;
- kehtestati „Hoolekogu moo-

- dustamise kord ja töökord“;
- muudeti Saarde valla tunnustamise korda;
- otsustati Saarde valla tunnustuste omistamine;
- kuulati vallavanema infot arengukava avalikustamise kohta.

Eiko Tammist
volikogu esimees

Hanketeated

Saarde Vallavalitsus on kuulutanud välja alla lihthanke piirmäära jääva riigihanke „Jaamaküla kergliiklustee projekteerimine“. Hankedokumendid on leitavad valla kodulehelt.

Pakkumuste esitamise tähtaeg on 04.11.2022 kell 10.00.

Objektiga on võimalik tutvuda andes oma osalemissoovist eelnevalt teada e-posti aadressile info@saarde.ee või telefonil 510 1385.

Saarde Vallavalitsus on välja kuulutanud alla lihthanke piirmäära jääva riigihanke „GPS jälgimisseadmete rent ja kaughaldus-teenuse tellimine“. Pakkumiste esitamise tähtaeg on 07.11.2022 kell 10.00. Hankedokumendid on leitavad valla kodulehelt.

Täpsustava info saamiseks võtta ühendust haldusnõunik Martti Roodeniga, tel 5349 4259, e-post martti.rooden@saarde.ee.

Kehtestati Kase tee 1 hoones asuvate ruumide rentimise hinnakiri

Saarde Vallavalitsus kehtestas Tali külas, Kase tee 1 hoones asuvate ruumide rentimise hinnakirja alates 05.10.2022.

- Vastavalt korralduse ei võeta tasu:
- Saarde valla elanikele suunatud heategevuslike ürituste korraldamisel;
 - Saarde Vallavolikogu, vallavalitsuse ja Saarde Vallavalitsuse hallatavate asutuste korraldatavatel üritustel;
 - Saarde valla aadressiga regist-

reeritud mittetulundusühingute, sh külaseltside ja kultuuriseltside korraldatavatel avalikel tasuta üritustel;

- kooli- ja ringitundide läbiviimine Saarde valla koolides õppivatele õpilastele.

Ruumide rentimisest huvitatud isik on kohustatud pöörduma Saarde Vallavalitsuse poole lepingu sõlmimiseks ning juurdepääsuvahendite saamiseks.

Ruumide rent				
Ruum	Tegevus	Nädalapäev, kellaaeg	Hind	Märkused
Saal	Kõik sündmused, sh treeningud	E-P	15 €/h	Kõikide hoone kasutajatega sõlmitakse lepingud

Otsitakse jõulupuud

Saarde Vallavalitsus on asunud otsima jõulupuud. Inimestel on võimalik vallale pakkuda oma kinnistul kasvavaid puid. Sobiv jõulupuu on kuni 12 meetri kõrgune kuusk või nulg ja sellele peab olema võimalik rasketehni-

kaga ligi pääseda ka sulailmaga. Jõulupuu pakkumisi ootame kuni 07.11.2022 ja info võimalike jõulupuude kohta võtab vastu haldusnõunik Martti Rooden telefonil 5349 4259 ja e-posti aadressil martti.rooden@saarde.ee.

Avanes Regionaalse kultuuritegevuse toetusmeetme taotlusvoor

15. oktoobril avanes Regionaalse kultuuritegevuse toetusmeede. IV taotlusvooru eelarve on 230 000 eurot, kuid täpne eelarve sõltub pärast riigieelarve kinnitamist ja nelja taotlusvooru vahel jagamist. Taotlusvoor jääb avatuks 15. novembrini.

Regionaalse kultuuritegevuse toetuse andmise eesmärk on luua ja säilitada kultuurist osasaamise ning kultuurilooma võimalusi kogu Eestis, soodustades kultuurielu järjepidevust ja arengut, viimast eelkõige kogukondlike ning lastele ja noortele suunatud tegevuste abil.

Toetatakse projekti, mis vää-

tustab ja hoiab kogukondlikku kultuuritegevust ning laiendab kultuuris osalejate ringi. Samuti loob tingimusi kultuuri identiteedi tugevdamiseks ning kultuuripärandi uurimiseks, kasutamiseks ja arendamiseks. Oodatava mõjuna on kultuurist võimalik paremini osa saada ja kultuuripilt muutub mitmekesisemaks.

Toetuse andmisega suureneb kogu Eestis regioonide- ja/või valdkondade vaheline kultuuri-koostöö, laienevad eri vanuse-, rahvuse- ja keelegruppide osalemisvõimalused ning kultuuritegevus mitmekesistub.

Saarde Vallavalitsuse istungitel anti järgmised korraldused:

14. septembril

- väljastada ehitusluba Saarde vallas Rabakülas asuvale Alajõe kinnistule üksikelamu püstitamiseks;
- väljastada ehitusluba Saarde vallas Jäärja külas asuval Vana-Kaie kinnistul asuva laut-garaaž-küüni ümberehitamiseks ja kasutusotstarbe muutmiseks meelelahutus- ja koolituskeskuseks koos hoone laiendamisega üle 33%;
- väljastada ehitusluba Saarde vallas Lodja külas Lodja posti-jaama kinnistule puurkaevu rajamiseks;
- väljastada ehitusluba Saarde vallas Rabakülas Ees-Männi kinnistule puurkaevu rajamiseks;
- kinnitada „Saarde valla heakorra- ja kaunistate kodude konkursi 2022“ tulemused;
- vähendada muusikakooli õppetasu;
- vabastada Ukraina sõjapõgenikest laste vanemad Saarde valla munitsipaallasteaedade osalustasu maksmisest perioodil 01. september kuni 31. detsember 2022;
- väljastada ehitusluba Saarde vallas Laiksaare külas asuvale Vangotalu kinnistule koobasauna püstitamiseks.

21. septembril

- väljastada ehitusluba Saarde vallas Kilingi-Nõmme linnas Pärnu tn 79 asuvale kinnistule Kilingi-Nõmme Politsei- ja Piirivalveameti ning Päästetameti ühishoone, varjualuse ja harjutustorni püstitamiseks;
- kiita heaks hajaasustuse programmi projektide „Ristiküla Aikumaa veesüsteem“, „Kamali küla Kasealuse veesüsteem“, „Reinu küla Kulli veesüsteem“, „Metsaääre küla Vaskjõe veesüsteem“, „Ilvese küla Viira filter“, „Ilvese küla Väljaotsa filter“ lõpparuanded;
- anda otsustuskorras tasuta kasutusse mittetulundusühingule Saarde Inimesed Saarde vallas Kilingi-Nõmme linnas Pargi tn 6 asuv ruum kuni 30. september 2024;
- vähendada muusikakooli õppetasu;
- kinnitada Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi õpetajale täiendavate tööülesannete täitmise eest lisatasude maksmine perioodil tagasiulatavalt 01. september kuni 31. detsember 2022;
- kinnitada Osaühing Saarde Kommunaal hinnakiri alates

01. oktoobrist 2022;

- muuta Kilingi-Nõmme linnas asuva Põllu tänav L4 katastriüksuse sihtotstarvet ja lähiaadressi;
- maksta koolitee alustamise toetust;
- sotsiaalhoolekande küsimustes.

28. septembril

- väljastada kasutusluba Saarde vallas Allikukivi külas Alevi tee 28 kinnistule rajatud 150 kW päikeseelektrijaama kasutusele võtmiseks;
- väljastada ehitusluba Saarde vallas Surju külas asuvale Katlamaja kinnistule laohoone püstitamiseks;
- väljastada ehitusluba külas Saarde vallas Ilvese külas Kirsimetsa kinnistule puurkaevu rajamiseks;
- väljastada ehitusluba külas Saarde vallas Leipste külas Laaneku kinnistule puurkaevu rajamiseks;
- kiita heaks hajaasustuse programmi projektide „Kalda küla kanalisatsioonisüsteemi rekonstrueerimine“, „Kamali küla Liiva kanalisatsioonisüsteem“ ja „Metsaääre küla Toominga kanalisatsioonisüsteem“ lõpparuanded;
- sotsiaalhoolekande küsimustes;
- vähendada muusikakooli õppetasu;
- seada Saarde vallas Ilvese külas asuvale Miilioja tee kinnistule tähtajatu sundvaldus Enefit Connect OÜ kasuks. Sundvalduse ala pindala on ligikaudu 30 m² vastavalt korraldusele lisatud asendiplaanile. Sundvaldus seatakse „Viimase miili“ sideehitise ehitamiseks ja talumiseks ning majandamiseks kaitsevööndi ulatuses.

5. oktoobril

- Saarde vallas Kikepera külas asuva Tengi katastriüksuse riigi omandisse jätmiseks riigi maareservina ja määrati katastriüksuse sihtotstarbeks 100% maatulundusmaa;
- maa riigi omandisse jätmiseks ja riigimaale hoonestusõiguse seadmiseks;
- kinnitada Kilingi-Nõmme lasteaed Kröll hoolekogu koosseis;
- tervisetootuse maksmiseks;
- eluruumi üürilepingu sõlmimiseks;
- sotsiaalhoolekande küsimustes;
- kinnitada 2022. a oktoobrikuu

juubelitoetuste väljamaksmine kogusummas 350 eurot;

- vähendada muusikakooli õppetasu;
- Saarde Vallavalitsuse tänukirja andmiseks;
- eraldada Saarde valla 2022. a eelarvest reaal „09510 tegevusala Huvikeskused“ 120 eurot;
- kehtestada Tali külas, Kase tee 1 hoones ruumide rentimise hinnakiri alates 05.10.2022.

Anti arvamused:

- Kauoja III liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele koostatud keskkonnamõju hindamise eelhinnangu ja keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise kohta;
- Riiselsja kruusmaardla Riiselsja II kruusakarjääri korras-tamistingimuste kohta.

12. oktoobril

- väljastada ehitusluba Saarde vallas Jaamakülas Pärna kinnistul asuva üksikelamu laiendamiseks vastavalt esitatud ehitusprojektile;
- sotsiaalhoolekande küsimustes;
- seada Saarde vallas Kilingi-Nõmme linnas asuvale Turu tänav kinnistule tähtajatu sundvaldus Elektrilevi OÜ kasuks. Sundvalduse ala pindala on ligikaudu 28,5 m². Sundvaldus seatakse elektrimaakaabelliini paigaldamiseks ja talumiseks ning majandamiseks kaitsevööndi ulatuses;
- määrata Saarde vallas Metsaääre külas asuva teeregistris registreeritud Kibuvitsa tee liikluspinna nimeks Kibuvitsa tee ning muuta Saarde vallas Rabaküla ja Metsaääre külas asuvate katastriüksuste senist aadressi ja määrati uued lähiaadressid;
- määrata Saarde vallas Rabakülas ja Metsaääre külas asuva teeregistris registreeritud Miku tee liikluspinna nimeks Miku tee ning muuta Saarde vallas Rabaküla ja Metsaääre külas asuvate katastriüksuste senist aadressi ja määrati uued lähiaadressid;
- eraldada Saarde valla eelarve 2022. a reservfondist 2289 eurot *Tegevusala 01112 Vallavalitsus*, kululiik *artikkel 4139* Saarde valla Suure Vapimärgi, Saarde valla Väikese Vapimärgi ja Saarde valla Aasta Noore preemiate rahalisteks autasudeks;
- Saarde Vallavalitsuse tänukirja andmiseks.

Külli Veber

vallasekretär

Taotlusvoor Eesti vabaühenduste väikeprojektidele

Avatud Eesti Fond kuulutas Aktiivsete Kodanike Fondi raames välja taotlusvooru Eesti vabaühenduste väikeprojektidele, mille eesmärk on vabakonna suurem võimekus ja jätkusuutlikkus.

Taotlusvooru eelarve on 329 860 eurot, millest 229 860 on

mõeldud üleriigiliselt tegutsevatele vabaühendustele ja 100 000 kohalikul tasandil tegutsevatele vabaühendustele.

Taotlusvooru infopäevad toimuvad veebikeskkonnas 2. novembril kell 15-17 eesti keeles ja 7. novembril kell 15-17 vene

keeles.

Taotluste esitamise tähtaeg on **4. detsember 2022** kell 23:59 Eesti aja järgi.

Rohkem infot kodulehelt: <https://heakodanik.ee/>.

Ksenia Gutnitšenko

Avatud Eesti Fond

Saarde vald tänas õpetajaid

Laupäeval, 15. oktoobri õhtul toimus Kilingi-Nõmme klubis tänuüritus Saarde valla õpetajatele, kus anti üle ka 2022. aasta tunnustused.

Saarde Vallavalitsuse tunnustused pälvisid: Urve Jõgi, Inge Post, Kadri Vaet, Olev Aal, Kadri Karon, Saima Tõigast ja Pille Kadak Kilingi-Nõmme Gümnaasiumist; Irja Karlep ja Ulvi Lepp Kilingi-Nõmme lasteaiast Krõll; Heiki Vungi Kilingi-Nõmme Muusikakoolist;

Tiina Pärn, Merje Holm, Reet Kukk Surju Koolist; Raili Lilleleht ja Armand

Kielas – hariduse sõbrad. Tunnustused andsid üle vallavanem Külli

Karu ja humanitaarõu-
nik Andy Tilk.

Tunnustati meie valla haridustöötajaid

6. oktoobril tunnustas Pärnumaa Omavalitsuste Liit (POL) pidulikult vastuvõtul maakonna parimaid haridustöötajaid. Saarde vallast pälvisid tunnustuse Saima Tõigast ja Kadri Karon.

Jätkates traditsiooni valis hariduskomisjon juba hiliskevadest üleriigilisele tunnustusüritusele "Eestimaa õpib ja tänab" esitatud kandidaatide hulgast välja Pärnumaa aasta parimad haridustöötajad.

Õpetaja Saima Tõigast töötab Kilingi-Nõmme Gümnaasiumis alates 1987. aastast käsitöö- ja kodunduse õpetajana ja on 1991. aasta sügisest järjepidevalt ka klassijuhataja. Lisaks täidab Saima alates koolis õppekirjanduse haldaja tööülesandeid.

Meisterõpetaja kutset omav õpetaja Saima suudab keskenduda iga õppija toetamisele ja olla samas nende individuaalsusega arvestav. Ta on nõudlik ja õiglane ning tema tundides on alati ägedaid tegevusi nii vanavanemate varasalvest kui ka kaasaegseid tehnoloogi-

Saima Tõigast ja Kadri Karon. Foto: Haide Rannakivi

lisi lahendusi. Klassijuhatajana on Saima väga abivalmis, hea suhtleja ja

avatusel ning koostööle orienteeritud. Kolleegina on Saima

alati aktiivne, avatud koostööks, positiivse ellusuhtumisega ning abivalmis. Õpetaja Saima töökus ja iseseisvus on viinud ta juhtima vabariigi käsitööõpetajate seltsi Aita ja maakondliku käsitööõpetajate aineühendust. Oma aktiivsust rakendab õpetaja Saima lionsklubi liikmena ning on südameasjaks võtnud kogukonna koduleivakonkursi korraldamise.

2022. a Pärnumaa aasta põhikooli aineõpetaja ja vabariigi konkursi finalist Saima Tõigast – aitäh oled meie koolis!

Õpetaja Kadri Karon töötab Kilingi-Nõmme Gümnaasiumis 2008. aastast kunsti- ja inimeseõpetuse õpetajana ning on alates 2012. aastast ka klassijuhataja.

Kunstiõpetaja ja klassijuhatajana panustab Kadri järjekindlalt tulemuslikult iga lapse arengusse ning viib muutused oma tööga lapsekeskselt

ellu. Õpetaja Kadri kõige tugevam külg on isikupärane kunsti ja igapäevaelu põnev, jõukohane ning praktiline sidumine.

Vanemõpetaja kutsega Kadri on kompetentne, loov, arengule suunatud ning õppijate arengut ja nende individuaalsust toetav õpetaja. Ta on nõudlik ja õiglane ning klassijuhatajana hoidev,

hea suhtleja ja avatusel ning koostööle orienteeritud nii õpilaste kui vanematega.

Kolleegina on Kadri avatud koostööks, sõnakas ja põhimõttekindel. Kadri on väga töökas, iseseisev, suudab võtta vastutust, ennast juhtiv ja kutsealase arengu eest isiklikult vastutav kolleeg. Lisaks jõuab õpetaja

juhtida maakonna kunstiovetuse aineühendust, olla aktiivne lionsklubi tegevustes, tegeleda fotograafia ja mälumänguga ning ei unusta enda kirge – taliujumist.

2022. a Pärnumaa aasta gümnaasiumiõpetaja ja vabariigi konkursi finalist Kadri Karon – aitäh oled meie koolis!

8. oktoobril Pärnu kontserdimajas toimunud Aasta õpetaja Galal pälvis tänu tugispetsialisti konkursi finalist Pille Kadak.

Psühholoog Pille Kadak töötab Kilingi-Nõmme Gümnaasiumis alates 1987. aastast. Aastate jooksul on kolleeg Pille täitnud väga mitmeid tööülesandeid ja nende kõigi puhul on üks olulisim joon – olla toeks lapsele, kodule ning kolleegidele.

Pille oma leebe loomuga märkab kiiresti tagamaid ja põhjusi,

vahel isegi enne, kui on tekkinud või tekkimas probleemid ja see on laste kasvatamisel ülioluline. Ta suudab alati väärikalt arvestada iga lapse individuaalsust ja tähele panna väljakutseid, millega õpilased kokku puutuvad. Usaldusliku suhte loomine, ära kuulamine, objektiivse ja edasiviiva tagasiside andmine on Pille kõige olulisemad tööriistad.

Kolleegina on Pille alati abivalmis, tegus ja toetav, rõõmsameelne ning leiab mahti toetavateks sõnadeks. Tema töö-

kus on toonud talle psühholoogi ameti kõrval mitmeid rolle ja ülesandeid, mida koolielu areng on nõudnud ning Pille on nendega toime tulemisel teistele eeskujuks.

Enda vormis ja vaimse tasakaalu hoidmiseks naudib Pille toimetamist koduaias lilledega ning käsitööd. Vanaemaks olek kolmele poisile on lõbusalt vastutusrikas tegevus.

2022. a Eestimaa Aasta õpetaja tugispetsialisti konkursil finalist Pille Kadak – aitäh oled meie koolis!

Pille Kadak

Andrase täiskasvanu- hariduse tänuüritus 2022

Sel aastal tänati ja tunnustati Täiskasvanud Õppija Nädala raames juba 25. korda koostöös ETKA Andrasega täiskasvanud õppijaid, koolitajaid, õpitegu ja õppijasõbralikke tööandjate tiitlile kokku 29 kandidaati.

Tänavu kandideeris Pärnumaa Aasta õppija, koolitaja, õpitegu ja õppijasõbraliku tööandja tiitlile kokku 29 kandidaati.

Saarde vallast pälvis **nominaatsiooni** Pärnumaa Aasta Õppijasõbralik tööandja 2022 – Kilingi-Nõmme Gümnaasium.

Pärnumaa laureaadi tiitli Aasta Õpitegu 2022 – Pilliõppe korraldamine igas vanuses huvilisele (Ave Kartau eestvedamisel).

Seekord osutus Pärnumaa Aasta Õpitegu 2022 valituks ka

Foto: Haridus- ja Teadusministeeriumi kodulehekül

vabariiklikul tasandil. Palju õnne!

ETKA Andras
Haridus- ja
Teadusministeerium

Intervjuu Ave Kartauga tegi ANDRAS

Kes ikka rahvakultuuri edendab, kui mitte rahvas ise!

Just nii leiab Pärnumaa naine Ave Kartau, kes on Lähkma-Saunametsa külal seltsi eestvedaja ja kirglik rahvamuusik. Tema algatusel korraldati kohalikele pillimänguhuvilistele kolm pikka pilliõppe päeva, kuhu olid teretunud igas vanuses inimesed. Nii alg- kui ka edasijõudnute tasemel osalejaid jagus Lähkma külamajas 26. detsembril 2021 ning 20. ja 27. märtsil 2022 toimunud rühma- ja individuaalsetesse töötubadesse üksjagu. Kõige noorem osaleja oli kuueaastane ja kõige vanematel pillimängijatel oli aastaid üle 70. Muidugi tulid pilli õppima ka algklassilapsed, teismelised, noorukid ja keskeas inimesed. Instrumentide valik oli samuti muljetavaldav: viie kuni seitsme osalejaga rühmatunnis sai musitseerida kitarril, mandoliinil, väikekandlel, karmoškale, akordionil ja pärimuslikel rütmipillidel, individuaalselt võis õppida harfi ja eesti lõõtsa. Aset leidsid ka rahvaliku laulu õpitoad. Ave Kartau meenutab, et väikekandle rühmatunnid oli hästi toredad selle poolest, et kõrvuti õppisid nii koolieelikud kui ka habemega mehed. Ühtlasi olid väikekandle tunnid kõige populaarsemad, iga kord oli kohal üle kümne pillimänguhuvilise. Projekti lõpuüritusena korraldati aprillis 2022 pillijämm, kus õpitubades osalenud inimesed said esineda ja musitseeriti ka ühiselt.

Kuidas leidsite huvilisi nii pilli õppima kui ka õpetama?

Ave Kartau: Meie piirkonnas on palju rahvakultuurihuvilisi inimesi, ka pillimängijaid. Levitasime üleskutset oma külaseltsis ja valla kodulehel. Muidugi on hästi olulised

isiklikud kontaktid kohalike rahvamuusikutega. Meie hea koostööpartner on olnud Pärnumaa Lõõtsapillihaigete Selts, kuhu ka ise kuulun. Täiskasvanud tulevad meeleldi pilli mängima. Maal, metsade keskel, kus meie külad asuvad, ei ole palju võimalusi pilliõppeks. Selleks tuleb linna sõita. Olu-line on ilmselt ka see, et me mängime pilli pärimusmuusika stiilis, st õpime põhiliselt kuulmise järgi. Hakkame kohe lugusid mängima ja sellest saab kohe nii palju positiivseid emotsioone. Rahvamuusikud on väga toredad, sõbralikud ja üksteist toetavad. Siin unustatakse veidikeks kõik igapäevaprobleemid ja tegeletakse muusikaga. Kui mõni noot läheb kellelgi viltu, siis rahvamuusikud ei pane seda pahaks, kedagi ei kritiseerita.

Milline oli pilliõppe korraldamise kasu inimestele ja kogukonnale laiemalt?

Ave Kartau: Pilliõppes osalejad on saanud juurde teadmisi ja pillimänguoskust. Tore, et saadi ka uusi pille proovida. Näiteks käisid akordioni- või lõõtsamängijad kitarril- või mandoliinitunnis või said proovida lõõtsa. Kontrabassimängija võttis harfitunde ja akordioniõpetaja tutvus kontrabassiga. Loodame, et ühistgevuste abil püsivad kohaliku kogukonna traditsioonid ning nooremad ja vanemad inimesed suhtlevad omavahel rohkem. Loodame, et pillihuvilised on saanud juurde motivatsiooni edasi harjutamiseks ja julgust esinemiseks. Me peame oluliseks, et pillimäng, eriti just vaba musitseerimine, kehtaks edasi. Kes ikka rahvakultuuri edendab, kui mitte rahvas, see tähendab meie ise.

Saarde vallas kehtivad 1. detsembrist 2022 uued vee- ja kanalisatsioonitariifid

17. oktoobril 2022 kinnitas Konkurentsiamet oma otsusega nr.9-3/2022-042 uued Saarde valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni tariifid, mis jõustuvad alates 1. detsembrist 2022. a.

Uued vee- ja kanalisatsioonihinnad kogu Saarde valla territooriumil:

- **tasu võetud vee eest 2,15 EUR (käibemaksuga)**

- **tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest 3,36 EUR/m³ (käibemaksuga)**

Uute vee- ja kanalisatsioonitariifide kinnitamise põhjuseks on oluliselt tõusnud sisendhinnad, mis ei võimaldanud enam endise tariifi alusel vee- ja kanalisatsiooniteenuseid osutada. Hinnatõusu peamine põhjus peitub oluliselt suurenenud elektrihinnas. Elekt-

rienergia kulu moodustab üle 50% tegevuskulust. Elektrihind on vee töötlemise ja reovee puhastamise tootmishinna suurim komponent. Uueks hinnatõusuks andis tõuke ainult elektrihinna märkimisväärtne kasv. Saarde Kommunaal on astunud samme, et probleemi tõsidust viia Riigikogu tasemele. Selles osas on abiks Eesti Vee-ettevõtete Liit. Kahjuks pole kiireid lahendusi ja ootame Vabariigi Valitsuselt endiselt leevendust tekkinud olukorrale. Mõistame, et antud olukord ei ole meeltemööda ja tekitab pahameelt, kuid kahjuks ei ole siin täna head lahendust.

NB! Palume kõigil klienditel teatada veenäit seisuga 30.11.2022.

Morten Aasaroht
Saarde Kommunaal

Teenuste hinnakirja lisandusid **uued teenused** - kinnistustise vältorustike pesu ja ummistuste likvideerimine.

Kanalisatsiooni ummistusi likvideeritakse kõrgsurvepesu teel. **Teenuse hind on 48 eurot/tund**, lisandub kilomeetri tasu 1,20 eurot (hinnad sisaldavad käibemaksu).

Teenuste tellimiseks helistada 449 0165, 449 1093 või saata e-kiri kommunaal@saarde.ee

Ole sa vana või ole veel noor, reisil saad sisse sa õige hoo. Vali kas teater, staadion, kontsert või järv, maanteel olles puhkab sul alati närv.

Hinnapäringud reisiks saab teha veokorraldaja@saarde.ee või telefonil +372 553 5934

PILTUUDIS

30. septembril toimunud Sotsiaalkindlustusameti Tänuüritusel tunnustati ja tänati Ukraina sõjapõgenike vastuvõtu korraldamise ning koostöö eest Saarde Vallavalitsust

Sisukas sügiskuu vahetus

2014. aasta sügisel alustas SA Kilingi-Nõmme Tervise- ja Hool-dukuskeskus koostööd Kilingi-Nõmme Gümnaasiumiga Rahvusvahelises Move Weekis osalemisega. Siis viisid 69. lennu klassijuhataja (õpetaja Anne Aasamets) ja õpilased hooldealused ratastoolides või muu abivahendiga liikudes territooriumilt väljaspool toimuvat uurima.

Senini oleme seda päeva igal aastal tähistanud. Seega kaheksas kord! Täna on rahvusvaheline sündmus nimetatud üle-eestiliseks liikumisnädalaks. Uued gümnaasiumilennud on nn peale tulnud, koostöö toredate õpilaste ja õpetajatega – nüüd eesotsas Pille Kadakuga jätkub.

Koroonaga seonduvatel sügistel püüdsime oma töötajate abiga hakkama saada. Vaheldus noortega koos tegutsedes toob elevust ja rõõmu meie majarahvale. Suur tänu tänased üheteistkümnendikud ja mõned kümnendastgi! Meie eakate emotsionaalne jutuvadin veel päevi hiljemgi andis kinnitust, et sündmusel on jätkuvalt oluline koht!

30.09 tähistas vald klubis Merle Lilje kontserdiga eakatepäeva. Ka varasematel aastatel oleme koostöös klubi ja vallaga saanud sel päeval rõõmustada sama esinejaga meie hooldealuseid. Kõik osapooled on olnud nii vastutulelikud! Merle Lilje kinkis ka oma foto meile. Momen-

dil parema tervisliku seisundiga kuulajad saalist soovisid pidu jätkata klubis. Ühel naisterahval oli aga lausa kohustus tulla õnnitlema oma õde ja tema abikaasat 60. pulma-aastapäeva puhul, mida vald tunnustas samal kontserdil.

Lions klubi aktiivsete liikmete abiga sai osaletud ka seenefestivalil. Sealt saadi põnevat informatsiooni ja niimõnigi tuli tagasi just tema silme all ja tema jaoks punutud käepaelaga.

Täname valda, kooli, meie oma töötajaid ja kõiki, kes on aidanud sügispäevi kirevamaks muuta!

Kristi Sutt
SA Kilingi-Nõmme THK

Maa uus väärtus selgub oktoobri viimasel päeval

Tänavu toimub 21 aasta järel taas maade korraline hindamine, mis annab objektiivse ja ajakohase info maa turupõhise väärtuse kohta. Maa uus väärtus on alates 31. oktoobrist Maa-ameti veebilehel kõigile huvilistele kättesaadav.

Kuidas maa korraline hindamine toimub?

Maa korralise hindamisega määratakse üheaegselt kõikidele Eesti maaüksustele ligikaudne turupõhine väärtus ehk maa maksustamishind. Hinnatakse ainult maad, ei hinnata kasvavat metsa ja ehitisi. Hindamisel paika-vaatlusi ei tehta, tulemused arvutatakse andmekogude andmetele tuginedes ja hindamismudeleid kasutades. Väärtus arvutatakse toimunud tehinguhindade võrdlemisel ja kohandamisel hinnatava maa omadustega.

Hindamise teeb Maa-amet koos kutseliste kinnisvara hindajatega. Maaomanik ei pea tegema muud, kui üle kontrollima oma maa andmete õigsuse andmekogudes peale hindamistulemuste avalikustamist alates 31.10.2022, soovitatult ühe aasta jooksul. Hindamise aluseks olnud tehinguhindade tutvuda ei ole võimalik, sest nendele ligipääs

on piiratud isikuandmete kaitse reeglitega.

Kuidas hakkab uus hindamine mõjutama maamaksu?

Korralise hindamise tulemusel leitud maa maksustamishind on aluseks ka maa maksustamisel. 2022. ja 2023. aastal arvutatakse maamaks veel varasema, 2001. aasta maa maksustamishinna alusel. 2022. aasta hindamise tulemusi hakatakse maksustamisel kasutama alates 2024. aastast. See, milliseks kujuneb iga maaomaniku maamaks, selgub alles 2023. aasta lõpus, kui Maksu- ja Tolliamet arvutab uued maamaksud. Maamaksu arvutamiseks kasutatakse lisaks Maa-ameti hinnatud maa väärtusele ka kohalike omavalitsuste määratud maamaksu määrased ning iga konkreetse maatükiga või maaomanikuga seotud maksusoodustuste või maksuvabastuste andmeid. Kohalikud omavalitsused kinnitavad uued maamaksu määrad hiljemalt 1. juuliks 2023.

Mis on maa hindamisel sel korral teisiti?

Seekord viib hindamise läbi Maa-amet koos kutseliste hin-

dajatega ühtse meetoodika alusel.

Võrreldes varasemate hindamistega on praegu palju rohkem tehinguandmeid, mis võimaldab kasutada automaatseid hindamismudeleid – kõik arvutused tehakse automaatselt, kuid hindamismudelid (meetoodika) on välja töötatud hindajate meeskonna poolt. Kui maaüksuse andmed andmekogudes muutuvad, siis arvutatakse hindamistulemus ümber kohe kui muutuvad maakatastri andmed, või aasta lõpus, kui muutuvad teiste andmekogude andmed.

Edaspidi hakkab maa korraline hindamine toimuma regulaarselt igal neljandal aastal. See tähendab, et järgmine hindamine toimub 2026. aastal.

2022. aasta maa korralise hindamise tulemused avalikustatakse 31. oktoobril Maa-ameti veebilehel www.maaamet.ee.

Rohkem saab lugeda Maa-ameti kodulehelt (2022. a maa korraline hindamine).

Maa-amet

Algab kohalike avalike teenuste ja elukeskkonnaga rahulolu uuring

Turu-uuringute AS viib 2022. aasta 19. oktoobrist detsembrini Rahandusministeeriumi tellimisel läbi küsitluse „Kohalike avalike teenuste ja elukeskkonnaga rahulolu uuring“ 16-aastaste ning vanemate Eesti elanike seas. Küsitlusega soovitakse saada ülevaade Eesti elanike rahulolust oma kohaliku omavalitsuse avalike teenuste ja elukeskkonnaga. Küsitluse tulemused kohalike omavalitsuste kaupa avaldatakse

2023. aasta esimeses pooles portaalis minuomavalitsus.ee. Uuringut korraldab regulaarselt iga kahe aasta tagant. Varem on samalaadne küsitlus läbi viidud 2020. aastal, nende tulemustega on võimalik tutvuda minuomavalitsuse veebilehel.

Uuringu käigus küsitletakse üle-eestiliselt umbes 9300 inimest. Küsitlusuuringu valim on moodustatud juhuvalikuga rahvastikuregistri andmetest. Küsit-

luse valimisse sattunud inimestele saadetakse e-kirjaga välja kutsekiri küsitluses osalemiseks. Valimisse sattunud inimestel on võimalik täita küsitlusankeet veebis kuni 5. novembrini. Elanikkonnarühmades, kus vastamisaktiivsus veebis jääb planeeritud madalamaks, kogutakse puuduolevad ankeedid telefoniküsitlusega, mis viiakse läbi novembris ja detsembris.

Surju Kool

Tegus oktoobrikuu Surju Koolis

*Tuul tuli naerdes vihmaga
võidu,
sügisetaadilt sai tasuta
sõidu.
Kaskede ladvus nüüd valla-
tult sahistab,
puude all kolletanud lehte-
des kahistab.*

Selle aasta sügis on meid hellitanud suvesoojuse ja päikeseliste päevadega, rohke pihlakamarjadega ning säravate ja kuldsete sügisvärvidega. Aga kogu see ilu saab ikkagi lõpuks otsa ning sügis hakkab järjest enam näitama oma tõelist palet.

Mihkklipäeva raames toimus koolis vahva **sügisandide näitus**. Lapsed olid olnud väga leidlikud ja kooliperel oli võimalus imetleda võrratuid kompositsioone. Käesoleval õppeaastal olid kõige aktiivsemad osavõtjad just vastsed koolijätsid.

Liikumisenädalala raames korraldasime kogu kooli sporditunni, kus staadionil moodustatud segavõistkonnad said oma osavust ja kiirust näidata erinevatel teatevõistlustel, kõik osalejad said auhinna spordinädala torusalli.

27. septembril valis koolilpe **OMA RIIGI** uue parlamendi. Aja jooksul on Oma Riigi kodanikud päris hästi mõistnud, et valida tuleb neid, kes midagi positiivset kooliellu toovad. Loodame, et lehe trükkimiseks on läbirääkimised valitsuse moodustamiseks läbi, ametivanne antud ja valitsus valmis tegutsema.

Rahvusvahelisel muusikapäeval, **30.09-01.10**

Laululaager. Foto: Tiia Hermann

Sügisandide näitus. Foto: Tiia Hermann

toimus Jõulumäel **Saarde valla lastekoori laululaager**. Laagri põhieesmärgiks oli õppida eeloleval suvel toimuva noorte laulupeo laule ning nautida üheskoos musitseerimist. Õhkkond oli sel korral eriti tõine, sest lauluhelid kõlasid isegi pärast õhtusööki. Kordagi ei kuulnud õpetajad Piia ja Tiia nurinat pikkade proovitundide üle. Suur tänu kõikidele tublidele lauljatele.

Käesoleva õppeaasta viimasel KIK'i õppekäigul

küllastas 6. klass Pernova Hariduskeskust ning sai uusi teadmisi loengust "Muld ja mulla elustik". Alustati mullaproovide võtmisega Pärnu rannapiirkonnast ja edasi uuriti saadut mikroskoobi all. Mulla koostis osutus väga liigirikkaks elusolendite poolest.

Oktoobrikuu alguses osalesid **7.-9. klassi** õpilased maakondlikul jalgpallivõistlusel Vändras, kus saavutasid **6. koha**. Võistlus oli küll mõeldud poistele, kuid meie

kooli võistkonnas oli ka üks julge tüdruk, **Triinu**.

Õnnitleme meie jalgpallipoisse (**Kert, Robin, Bruno ja Richard**), kes mängivad **JK Poseidoni** ridades vanuseklassis U15 ning äsja lõppenud Eesti Noorte Meistrivõistlustel saavutati II liigas **2. koht**. Järgmisel hooajal mängitakse juba esiliigas, treenerid Joonas Einfeldt ja Martin Kuldmägi.

5.-6. oktoobril osalesid kõik **2.-6. klassi** õpilased veebipõhisel majandusviki-

Neli suurepärast jalgpallipoissi. Foto: Maarit Koger

toriinil, mis oli huvitav ja avaras õpilaste silmaringi.

6. oktoobril külastasid meie kooli noored rahvamuusikud, kes andsid põneva koolikontserdi, mis toimus Eesti Etno 2022 ringreisi raames.

ETNO on rahvusvaheline muusikalaager, kus osalejate endi poolt läbi viidud õpitubades omandatakse kuulmise teel erinevatest maadest pärit muusikapalu. Iga päev õpitakse 3-4 riigi esindajatelt üks lugu või laul, mida hiljem üheskoos seatakse ja kontserditel ette kantakse.

Sihtasutus Pärnumaa Arenduskeskus korraldas Ettevõtlusnädala raames **6. oktoobril** Kilingi-Nõmme klubis piirkonna koolide **7.-9. klassidele inspiratsioonipäeva**, mis sel aastal oli pühendatud vaimsele tervisele. Noori olid toetamas Kristjan Õunpuu ja Kadi Tammeveski Pärnu Haigla Vaimse Tervise keskusest,

oma kogemustest raskustega toimetulekul rääkisid Marten Penu ja Anna-Liisa Sutt ning näpunäiteid jagas Karoliine Aus.

7. oktoobril toimus traditsiooniline **õpetajate päev**. 8. ja 9. klassi õpilastel avanes võimalus olla sel päeval õpetajate rollis ja sisustada põnev koolipäev. Tegevusi leidis nii klassiruumis kui ka õues matkates. Elevust jätkus terveks päevaks. Samuti on tavaks saanud, et 8. klassi õpilased toimetavad sellel päeval lasteaia. Rõõm pisikeste silmis, nende naerukilked ning lõppematu juttuvada tegid päevast kindlasti hindamatu kogemuse. Päev kulmineerus aktusega, kus tänati õpetajaid, mängiti mängu „Rooside sõda“, nuputati erinevate õppeainetega seotud põnevaid ülesandeid ning esines õpetajate ühendkoor.

Värvikirevat sügisega!
Tiia Hermann

Surju raamatukogus

Käes on raamatukogude teema-aasta neljas osa, mille fookuseks on **TULEVIKU RAAMATUKOGU** – raamatukogu roll tänapäeva ühiskonnas. Peale tavapärase töövaldkonna tuleb raamatukoguhoidjal hoolitseda inimeste infotarbimispädevuse eest, abistada neid suhtlemisel e-riigiga ja igapäevaelu andmebaaside kasutamisel. Avatud on iseteenindus portaalid, raamatute laenutamiseks piisab paarist hiireklõpsust ja raamat ootab Sind näiteks raamatukapis.

3. oktoobril startis lugemisprogrammi „**Lugemisisu**“ viies hooaeg. Lugemisprogrammi eesmärgiks on innustada lapsi raamatutega sõbraks saama, pakkudes loetud raamatulugude juurde mängulist lisategevust. Programmi

raames tutvustatakse raamatukogudes lastele väärt uudiskirjandust, pakutakse lugemismänge ning loovat lisategevust teematundide näol. Lugemisprogrammi hooaeg kestab **31. maini 2023**.

1.-4. klassi lapsed saavad raamatukogudest valida endale lugemiseks meelepärased raamatuid. Viis läbi loetud teost pannakse kirja lugemispassi ning täidetakse nende kohta loominguilised ülesanded. Ülesanded on koostatud selliselt, et need sobivad enamasti mis

tahes raamatu juurde. Täidetud passid tuuakse raamatukogusse, kus nad saavad lugemisisu templid ja iga laps kirjutab oma nime „lugemisisu seinale“. Õppeaasta lõpus premeeritakse kõiki lugemispassi täitnud lapsi **lugemisdiplomiga**.

Lasteaialapsed saavad lugemisprogrammis osaleda rühmaga. Igat rühma, kus selle aja jooksul loetakse lastele ette viis raamatut, täidetakse ühiselt loomingulised ülesanded ja lugemispassi, tunnustatakse kevadel **lugemisdiplomiga**.

20.-30. oktoobrini toimuvad **üliriigilised raa-**

matukogupäevad „Kohtume raamatukogus“.

„**Kohtume raamatukogus!**“ on olnud juba pikka aega **üliriigiliste raamatukogupäevade tunnuslause**. Raamatukogud on turvalised ja mugavad paigad, mis on avatud igaühele sõltumata majanduslikust olukorrast, kultuurilisest taustast või mistahes muust tunnusest. Raamatukogudest on saanud haridus-, kultuuri- ja infokeskused, kus puutuvad omavahel kokku ka need, kelle teed muidu ei ristuks. Iga kultuurielamus, mida nad ühiselt kogevad, iga vestlusring või

muu tegevus, milles nad koos osalevad, toob nende mõtte maailma üksteisele lähemale. Raamatukogud on ühed parimad võimalikud paigad, kuhu erinevad inimesed kokku kutsuda ning seeläbi kogukondade sidusust suurendada. Omaette olemiseks, kaugtöö tegemiseks või õppimiseks on olemas eraldi ruum.

Raamatukogupäevade raames toimusid mitmed üritused ja teemapäevad: **21.10 ettelugemispäev; 23.10 eesti raamatu päeva; 25.10 infokirjaoskuse päev; 28.10 Maaraamatukoguhoidja-päev.**

07.-30.10 Anna raamatutele uus elu kooliraamatukogus. Raamatukogude aasta, Eesti Lastekirjanduse Keskus, Eesti Hoiu-

raamatukogu ja kooliraamatukogud kutsuvad kaasa lööma kampaanias „Kingi koolile raamat“. Kampaania eesmärk on varustada kooliraamatukogusid nende ilukirjanduslike raamatutega, mis on vajalikud kooliprogrammis, et toetada laste lugemise indu. Inimesed saavad saata teisele ringile raamatud, mis neil seisavad riulil, kuid on oodatud koolilaste poolt. **Nimekirja leiab Surju raamatukogust ja kodulehelt raamatukogu.surju.ee.** Sealt leiab ka info raamatukogupäevade raames toimuva kohta.

Kõik huvilised on oodatud oma raamatukogudega tutvuma ja erinevates tegevustes kaasa lööma!

Kohtume raamatukogus!
Riita Lillemets

Kinosalongi õhtu „Kalev” osutus menukaks

30. septembril toimus Kilingi-Nõmme klubis filmi „Kalev” vestlus-õhtu ning kinos filmi ühisvaatamine. Kinosalongiõhtu jutuvestjateks olid seekord kohaliku kogukonna inimesed. Oma kogemustest mängufilm „Kalev” kaasa löömises said publikuga jagada Maidur Lapp, Evi Lapp ning Eiko Tammi, õhtut modereeris Kaia Muhuste. Oli põnev kuulata võtetel toimunut, sealsetest reeglitest ning sellest, kuidas oli filmis kehastada väike-rolle. Publikuga viidi läbi ka kiire viktoriin ning

mälude kontroll, kuivõrd nad teavad tolleaegse Kalevi kossutiimi mängijaid piltide ning nimede põhjal kokku panna.

Mängufilmi „Kalev” filmimiseks kasutati ka Tihemetsa Soprdihoonet ning väiksematest näitlejarollidest võttis osa omajagu siitkandi inimesi. Hea oli näha, et see kajastas omakorda positiivse pildina suurt hulka rahvast kinos. Vestlusõhtust võttis osa ligikaudu 60 ning filmi ühisvaatamisest 90 inimest. Täname kõiki, kes tulid!

Kohtume klubis!

Bussiliin 83-1 muutub pühapäeviti tellitavaks

Pärnumaa Ühistranspordikeskus tegi ettepaneku viia maakonna bussiliini nr 83-1 Pärnu – Paikuse – Tammuru – Postikooli pühapäevased reisirid tellitavaks.

Alates 1. novembrist palutakse sõitsoovijatel

pühapäeviti ja riiklikel pühadel, v.a. laupäevad, vedajale ette helistamist hiljemalt eelmisel päeval kuni kella 19ni telefonil 554 9236. Bussiliini nr 83-1 tööpäevadel Pärnust kell 6.50 väljuv buss alustab pühapäeviti sõitu kell 8.30.

Tervisedenduslik projektivoor “Muna õpetab kana” ootab taotlusi

Konkursil võivad osaleda Pärnumaa kohalikud omavalitsused, kohaliku omavalitsuse hallatavad asutused (koolid, lasteaiad, rahvamajad, noortekeskused, hooldekandeaasutused, jne), sihtasutused ja maakonnas tegutsevad mittetulundusühingud. Projekti raames õpetatakse lastele tervisekäitumist (nt vaimse tervise parandamist, liikumisharrastusi, tervislikku toitumist,

nutiseadmete tervislikku kasutust jne), mille nad saavad oma peredesse kaasa viia ja seeläbi teisi sihtgruppe mõjutada. Taotlus tuleb esitada rahvatervise ja turvalisuse spetsialistile hiljemalt 30. novembriks e-kirja aadressil saale@parnumaa.ee.

Projektitegevused tuleb ellu viia ajavahemikus selle aasta 9. detsember kuni järgmise aasta 31. märts.

Infopäev korteriühistutele!

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet kutsub korteriühistute veebiseminari vormis INFO-PÄEVALE 25. novembril kell 10.00.

Veebiseminari vormis infopäeva korraldavad koos Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Lisainfo (registreerumine, teemad) on leitav valla kodulehelt.

Veebiseminari salvestatakse ehk seda on võimalus ka hiljem järele vaadata.

Infopäev toimub kahes keeles sünkroontõlkega eesti keelest vene keelde!

Kõik huvilised on oodatud registreeruma!

Eakate päeva tähistati nii Surjus kui Kilingi-Nõmmes

Fotod: Kalju Sarapu

Sel aastal toimus eakate päeva tähistamine Surju Rahvamajas 29. septembril. Külaskävisid Reet Linna ja Are Jaama.

Kilingi-Nõmme klubisse oodati eakaid 30. septembril. Muusikalist meelelahutust pakus Merle Lilje.

2019. aastast on eakate päeval ka austatud väarikaid juubelpaare, kes saavad kingiks nimelise ning daatumiga hõbedast tordilabida ja vallavanema allkirjaga tänukirja. Samuti tehti sissekanne abielujuubelite aadressil. Sel aastal olid teada andnud väarikast juubelist kolm paari, lisaks kohale tulnud abielupaarile – 60 aastat abielus olnud Reet ja Jaago Lensmentile, tähistasid tänavu ka väarikaid tähtpäevi Silvia ja Jaan Nurm ning Mall ja Aivo Kuningas.

Täname kõiki kohaletulnuid ning soovime juubelpaaridele tervist ja kauneid hetki!

Sotsiaalosakond

Hetki eakate päevast

Reet Linna ja Are Jaama

Merle Lilje

Reet ja Jaago Lensment

Saarde kodutütarde ja noorkotkaste sügislaagrist Tihemetsas

Reedel 21. oktoobri õhtul kogunesid Saarde kodutütred ja noorkotkad Tihemetsa Kikepera malev-konna maja hoovile, et osa saada järjekordsest välilaagrist. Kokku tuli 28 noort ning lisaks mõned abivalmis toetajad lapsevanemad.

Peale traditsioonilist rivistust pandi püsti kolm köetavat telki ning kõik said oma magamiskohad valmis seada. Sellele järgnes õhtusöök. Peale sööki said noored ajusid ragistada Saarde Saarmate rühmapealiku Anneli Pesti poolt valmis meisterdatud meeleolukas Kuldvillakus. Teemaks kodutütarde ja noorte kotkaste tarkused.

Kell üheksa panid telgimeeskonnad ahjud küttesse ning kuni telgid soojenesid, võeti ette toredad välitegevused võistluste näol.

Kell üksteist algas laagris öörahu. Vastavalt eelnevalt kokkulepitud graafikule alustasid tööd ka ahjuvalvurid, et hommikuni telgisolijatel mõnus magada oleks ning külm magamiskotti ei poeks.

Hommik algas mõnel juba kella kuue paiku – mis teha, kui und ei ole... Ülejäänutele tuli äratus kell kaheksa... laulu saatel. Järgnes hommikuvõimlemine ja hügieeniprotseduurid. Peale seda olid kõik oodatud hommikusöögile. Maitsva pudru eest võime tänada

Saarde kodutütarde toetajaliiget Eiko Tammistit. Jah tõesti, puder maitses hästi ning alles ei jäänud midagi. Pudru kõrvale olid maitsvad juustu-vorsti võikud koos piparmünditeega.

Kell kümme alustati töötubadega, mida seekord oli planeeritud neli: tuleohutus, metsatarkused, tule tegemine ning esmaabi. Töötoad olid jagatud kahte blokki, kaks enne ja kaks peale lõunat.

Lõunasööki tuli appi tegema tragi lapsevanem ja Naiskodukaitse Saarde jaoskonna esinaine Maarja Jalasto, kelle abiga valmis maitsev makaroniroog.

Tuleohutuse töötoas said kõik proovida tulekustuti ja tuletaki kasutamist ning arutleti tule- ja veeohutuse teemadel. Appi olid tulnud Saarde Vabatahtlikud Pritsumehed Kalmer Kiviste ja Ivo Pesti.

Tuletegemise õpinurgas

õpetas Anneli, kuidas teha tuld, kasutades tulepulka ning kõigil avanes võimalus proovida loodusest leitatavate vahenditega lõket teha.

Metsatarkusi jagas ellujäämisinstruktor Mehis Born. Ta rääkis ja tutvustas erinevaid saage ja vahendeid, mis võiks metsas kaasa olla ning kuidas testida, kas leitud veekogu vesi kõlbab joogiks või mitte. Kõigil osalistel avanes võimalus vette sülitada, kontrollides nii vee puhtust. Kui sülg läheb vees laiali on ta puhas kui mitte, siis ei ole.

Viimases õpitoas proovisid noored transportida kannatanut, kasutades „Rautek“ võtet, kontrollida, kas süda lööb või mitte ning kuidas teha elustamist. Selleks oli meil abis Pärnu kiirabi tehnik Priit Pärna ja elustamisnukk Anne. Priidu kõige olulisem sõnum oli, et vahet pole, kui hästi või halvasti sa enne kiirabi saabumist abi annad, peasi, et proovid. Kõige suurem viga, mida tavaliselt tehakse elustamisel on see, et ei tehta midagi.

Kell kolm alustasime laagri kokkupanekut, peale seda toimus rivistus ning lõpetamine.

Kohtumiseni talvelaagris!

Karme Tammist
Saarde kodutütarde rühmavanem

Tihemetsa Kogukonna MTÜ tegemistest

Pärast suurt Tihemetsa Jaa-nipidu võtsime Tihemetsa Kogukonna MTÜ'ga ette pikema suvepuhkuse ning oleme nüüd tagasi aktiivselt tegutsemas. Sügis on toonud meie lauale väga terava ning meie jaoks äärmiselt olulise teema – Tihemetsa Huvi- ja Spordikeskuse töö säilitamise ning tulevikuperspektiivide ning visiooni loomise. Väljakutselises majanduslikus olukorras on toimunud muret tekitavaid diskussioone selle maja tööhoidmise võimaluse ja tuleviku välja-vaadete seisukohalt. Kuna Tihemetsa Huvi- ja Spordikeskus on igas vanuses Tihemetsa inimeste jaoks

väga oluline koos käimise koht, kus saab teha sporti, osaleda huviringides, käia raamatukogus jpm, siis selle hoone tööhoidmiseks on hetkel toimunud kaks väga sisukat koosolekut, mille käigus oleme püüdnud kaardistada hetkeolukorra ning luua erinevate huvigruppide visioon tulevikuks. Rõõm on näha, et paljud inimesed peavad oluliseks, et see hoone säiliks ning hakkaks taas õitsema ning töö selle suunas ei ole kindlasti lõppenud.

Kui sul on mõtteid või ideid, siis neid on võimalik saata ka meile kirja teel tihemetsamty@gmail.com.

Janika Maljukov

Foto: Dea Jürimäe

MTÜ Pärnu Lahe Partnerluskogu avab taotlusvooru LEADER projektitaotluste vastuvõtmiseks

14.11.2022 avaneb **PLPK** tegevuspiirkonna taotlusvoor meede **1A-COVID-19** toetustootlustele. Taotlusi võetakse vastu Kihnu, Häädemeeste valla ning haldusreformile eelnenud piirides Lääneranna valla endiste Varbla ja Koonga valla, Tori valla endise Sauga valla, Saarde valla endise Saarde valla territooriumi osas ning Pärnu linna Audru ja Tõstamaa osavalla territooriumi mikroettevõtjatelt.

Meede 1A-Covid-19 Taasterahastu vahendite toel ettevõtluse arendamine ja mitmekesistamine

Toetatavad tegevused:

- tootmis- või teenindushoonete, -rajatiste, -taristu rekonstrueerimine, renoveerimine ja kohandamine;
- seadmete, masinate (v.a mootorsõidukid, sh ka ATV) ja tarkvara hankimine;
- investeeringud

taastuv(rohe)energia tootmise ja energiasäästmise;

- toodete, teenuste arendamine, turundamine ja veebidisain (sh e-pood), kvaliteedi tõstmine.

Toetuse maksimaalne suurus ja määr:

Toetust antakse taotlejale kuni 60% toetavate tegevuste abikõlblike kulude maksumusest.

Maksimaalne projektoetus ühes taotlusvoorus on 15 000 eurot ja minimaalne 2 000 eurot.

Taotluste vastuvõtt toimub 14.11.2022 kella 8.00-st kuni 18.11.2022 kella 16.00-ni elektrooniliselt PRIA e-keskonnas.

Taotlejad saavad olla PLPK tegevuspiirkonnas tegutsevad mikroettevõtjad.

Täpsem informatsioon on leitav www.plp.ee.

Konsultatsiooni aja saab eelnevalt kokku leppida telefonil: 433 1053 või e-posti teel: info@plp.ee.

Saarde läbi ajaloo prisma

1961

8. oktoobril peeti Kilingi-Nõmmes Abja rajooni noorte meistrivõistlused kergejõustikus. Erika Tomson hüppas kõrgust 1,35 m, Virve Tallo heitis ketast 27,70 m ja Jüri Runin jooksis 400 m ajaga 56 sek ning viskas oda 51,15 m. Jaan Talts tõukas kuuli 14,40 m ja heitis ketast 40,05 m.

15. oktoobril oli linnas matškohtumine kergejõustikus Põltsamaa rajooniga, mis oli pühendatud NLKP XXII kongressi avapäevade tähistamisele. Kohtumise võitis Abja rajoon.

Keskkoollis käis lasketiiru ehitus.

Kilingi-Nõmme kultuurimaja instruktor Hille Sivi käe all käis vilgas tegevus. Meeskoor andis iseseisva kontserdi Tuhalaane rahvamajas, näitering esines Massiarus ja Allikukivil, agitbrigad Ristikülas. Viidi ellu kultuuritöötaja peamist ülesannet – kasvatada uut inimest, kommunistliku ühiskonna liiget. Kultuurimajas toimusid temaatilised õhtud, mis olid pühendatud kommunistlikule ülesehitustööle. Kultuurimajas alustas tööd 2 uut ringi – vene keele õppering, kus üle 40 õpilase, ning fotoring. Üldse töötas kultuurimajas 17 ringi 200 inimesega. Kultuurimaja andis 39 kontserti.

Abja Rajooni TSN heakorra- ja kodukultuurikomisjon märkis ära, et Kilingi-Nõmme linn, keskkool ja Nõmme sovhoosi keskus on hästi heakorrastatud.

Jätkub
Olev Paukson

Walwa, walwas meeste kogu

Kes on walmis wõitlema

Tule wastu ühte lugu,

Tõttab Sind weel tänama.

Tänap Sind, kui oma isa,

Kes on kaua kandnud hoolt.

Sooowib päewadele lisa,

Palju aastaid omalt poolt.

Seltsimees, S'ult tundwad

Järelkäiad puudumist;

Kuid Su soowid neile andwad

Tröösti, kallist õpetust.

Sinu nimi kustumata

Seisab Seltsi ajaloos,

Kuigi ükskord ootamata

Juhtub kare muudatus.

Uhkelt seisew Seltsimaja

Tunnistab Su waewa hoolt.

Õnnistust on weelgi waja --

Loodam' seda Sinu poolt.

Mälesta oma südamest armastatud kasulast ja ela veel kaua

Selle lipu all :

„Jumalale auks - ligimesele kasuks.“

27. detsembri üldise koosoleku otsusega 1917. a mälestas Kilingi-Nõmme Vabatahtlik Tuletõrje Selts oma kauaaegset esimeest-auliiget ADO, ADO poega SAUGAT salmiga

248

Saarde vald alustas avalike varjumiskohtade märgistamisega

14. oktoobril 2022 märgistati Saarde vallas esimeste avalike varjumiskohtadena Kilingi-Nõmme Tervise- ja Hoolduskeskus SA ja Tihemetsa Huvi- ja Spordikeskus. Märgistuse paigaldamisel Kilingi-Nõmmes osalesid Saarde vallavanem Külli Karu, Kilingi-Nõmme Tervise- ja Hoolduskeskus SA arst/juhataja Kristi Sutt ning majandusjuhataja Elvi Sikk.

Avalikud varjumiskohad on mõeldud kõigile abivajajatele, kes on ootamatu ohu korral kaitsetult tänavatel, ega saa varjuda kiiresti kodus või töökohas. Ootamatu ohu võib põhjustada sõjaline rünne, keemilise aine levimine vms. Sõltuvalt ohu spetsiifikast, tuleb kindlasti järgida riigi juhi-

seid.

Varjumiskohtade asukohad peavad olema teada nii omavalitsustele kui ka elanikele ning on tähistatud tsiviilkaitse märgiga. Märk (sinine kolmnurk oranžil taustal) tähen-
dab, et antud hoonet ei tohi

hävitada ega rün-
nata ja selle tähisega märgistatud objek-
tide või hoonete
ründamine sõjalisel
eesmärgil võrdub
sõjakuriteoga.

Hoonete sobivus on Päästeameti poolt üle kontrollitud ja valiku puhul on

lähtutud põhimõtetest, et varjumispaik on maa all, raudbetoonist ja ilma akendeta või kergesti kaetavate akendega. Varjumiseks sobivad maa-alused parkimismajad, pancelmajade keldrikorused, tugevamate ja massiivsemate kivist ehitiste keldrikorused.

Elanikud saavad varjumise vajadusest teada SMSi teel, Eesti Rahvusringhäälingu kanalite kaudu ja samuti võivad ohust anda teada ka alarmsõidukite sireenid. Tulevikus on sireenidel põhinev ohuteavituse süsteem plaanis luua suuremates asulatesse. Juhi-
sed, kuidas ohu olukorras käituda, leiab „Ole valmis!“ kodulehelt ja samanimelisest mobiilirakendusest: <https://www.olevalmis.ee/>.

ELANIKE HÄDAOLUKORRAKS VALMISTUMISE INFOTUND
„OLE VALMIS!“

Osalejate vahel loositakse välja 1 inimese nädalane kriisiaja toiduvaru!

21. november 17.30 – 19.30
Pärnu Mai kooli saalis (Mai tn 3)

Infotunnis saavad korterelamute ja eramajade elanikud teada, kuidas hädaolukorras oma kodus võimalikult hästi hakkama saada. Jagame infomaterjale, anname asjakohast nõu ning toome näiteid, mida võiks koju kriisieelselt varuda.

Porgand Sulle, kartul mulle

Viimasel ajal on meedias palju juttu olnud kriisisituatsioonide toimetulekust. Siiani on inimesed üsna üksikõiksel suhtunud Päästeameti soovitusesse ega ole üles näidanud initsiatiivi oma kriisiks valmisolekut tõsta.

Kriisiolukord tuleb enamasti ootamatult – sügistorm, järsk temperatuurimuutus, rohke lumesadu, ülejutus on vaid mõned olukorrad, mis me igapäevast turvalist elu-olu võivad sassi lüüa. Seepärast tasuks läbi mõelda oma pere seisukohalt tähtsaim – kas Sinu kodu on kriisiolukorras valmis?

Kui riik ja kohalik omavalitsus keskenduvad raskel hetkel elutähtsate teenuste, nagu toasooja, elektri, vee ja kanalisatsiooni võimekuse tagamisele, siis tavakodanikuna tuleb meil hoolitseda enda ja oma lähedaste toimepidevuse eest. Piisava ettevalmistusega suudab iga pere oma varudega hakkama saada nädala jagu, mis annab võimaluse riigil tegelda hetkeolukorradest lahtuvalt teemadega, mis mõjutavad suuremat hulka inimesi. Mida tugevam on üksikisik, seda tugevam on riik!

Mida siis ikkagi on vaja, et seitse päeva iseseisvalt toime tulla? Olulisemad on loomulikult toit, vesi ja ravimid. Lähtuvalt pere suurusest võiks kodus olemas olla vähemalt nädala jagu pikaajalise säilivusajaga toiduvarusid, toidu soojendamiseks matkapliit või priimus, piisavas koguses vett (ööpäeva kohta 3 liitrit/ini-

mene) ning esmaabivahendite komplekt, mis sisaldab ka regulaarselt tarvitata-
vaid ravimeid.

Esmavajaduste kõrval hakkame meie kliimavõttes üsna ruttu tundma puudust toasoojast ja valgusallikatest. Selleks tuleks kodus läbi mõelda kütmise alternatiivsed võimalused – elektriga töötava küttesüsteemi kõrval oleks lahenduseks tahkekütteil või muul kütusel töötav kütteseade. Valgusallikatest ohutuimad on töökorras tasku- ja pealambid, kuid küünlad koos tikkudega on olemas pea igas kodus. Viimaste puhul tuleb lihtsalt jälgida kasutusohutust. Õuetingimustes on heaks valikuks (tormi)laternad ja solarvalgustid. Võimaluse korral võiks majapidamisse muretseda generaatori, mis pikema elektrikatkestuse puhul aitab hoida valguse toas ning sooja saamiseks võimaldab sisse lülitada elektriradiaatori või soojuspumba.

Lisaks on oluline olla kursis teadaannete ja uudistega ning käituda vastavalt juhiste. Siinkohal on abiks patareitoitel raadio. Selleks et telefon püsiks võimalikult kaua töös, tasub kodus hoida alati täis laetud akupanku.

Rakendades eelnevaid nõuandeid, võib kindlalt öelda, et valmisolek hädaolukorras on olemas. Ja kui Sinul on kindel olla, siis miks mitte aidata ka oma ligimest – porgand Sulle, kartul mulle. Koostöös peitub jõud!

Teele Vespere
Lääne päästekeskus

Kriisiolukorra koduste varude meelepea

Ole valmis nädal aega iseseisvalt toime tulema.

Joogivesi

- ☐ 2 liitrit inimese kohta ööpäevas, lisaks 1 liiter inimese kohta ööpäevas toidu valmistamiseks

Toit

Pool varudest ei tohiks vajada valmistamist

- ☐ Konservid
- ☐ Pakisupid
- ☐ Kuivikud
- ☐ Pähhklid, kuivatatud puuviljad
- ☐ Küpsised, maiustused, müsli, müsli, müsli
- ☐ Vajadusel beebitoit

Esmaabivahendid

- ☐ Esmaabivahendite komplekt

Hügieenitarbed

- ☐ Seep
- ☐ Desinfitseerimisvahend
- ☐ Tualetpaber
- ☐ Pabersalvrätid
- ☐ Niisked puhastuslapid
- ☐ Suured prügikotid (50 l)

Valgusallikad

- ☐ Taskulamp ja varupatarei või dünamoga töötav taskulamp
- ☐ Patareitoitel lamp või latern ja varupatarei / petrooleumlamp koos lambiõliga
- ☐ Tormilatern
- ☐ Küünlad
- ☐ Tikud

Raadio

- ☐ Patareitoitel raadio ja patareid mitmeks kasutuskorras / päikesepatarei või dünamoga raadio

Tööriistad

- ☐ Nuga
- ☐ Käärid
- ☐ Kleplint
- ☐ Kile

Söögiriistad

- ☐ Ühekordsed toidunõud
- ☐ Konservivaja

Ravimid

- ☐ Retseptiravimid
- ☐ Valuvaigistid
- ☐ Palavikualandajad
- ☐ Allergiavastased ravimid
- ☐ Seedeäirete ravimid
- ☐ Põletusvastane vahend
- ☐ Külmetusvastased ravimid

Küttematerjal

- ☐ Vedelkütus
- ☐ Gaas
- ☐ Küttepuud

Akupank

- ☐ Akupank mobiilsete seadmete laadimiseks

Muu vajalik

- ☐ Sularaha pere vajaduste katmiseks ühe nädala jooksul
- ☐ Mask hingamisteede kaitseks (näiteks tolumask)
- ☐ Tulekustuti ja -tek
- ☐ Autokütus
- ☐ Vajadusel lemmikloomatoit

PÄÄSTEAMET

PAASTEAMET.EE
KRIIS.EE

Kuidas elektrikuludelt kokku hoida?

Kuna elektriseadmete hulk nii meie kodudes, kontorites kui ka tootmises on aastatega oluliselt kasvanud, on see omakorda kergitanud ka elektrienergia tarbimise hulka. Taevasse kerkinud elektrihind on pannud ettevõtjaid ja koduomanikke tõsiselt energiakulude vähendamisele mõtlema. Kuidas kahandada igapäevast energiakulu ning millised investeeringud tooksid säästu pikemaks ajaks?

Tegelikult on enamik energiasäästulahendusi kodudes ja kontorites kiired ja lihtsad, tuues juba järgmisel kuul väiksema arve ning seda sisuliselt lisainvesteeringuteta. Kokku on võimalik hoida kõigil, sõltumata tänase tarbimise suurusest. Tootmisettevõtetes, kus tarbimine on oluliselt mahukam, tasub mõelda energiat säästvatele investeeringutele, nagu taastuvenergia lahendused, soojatagastusega ventilatsioonisüsteem, ökonoomsed LED-valgustid ning aja- ja liikumisanduritega valgustilahendused.

Valige pikaajaliselt soodsaim lahendus

Kuna Eesti kliimas kestab küttehooaeg ligi pool aastat, kulub sinna ka kõige rohkem

energiat. Igal küttesüsteemil on aga omad plussid ja miinused. Näiteks elektrienergia töötavate radiaatorite ja põrandakütte kasutuselevõtuks vajalik esmane investeering võib olla küll kõige väiksem, aga püsikulud on talvel kõrgema elektrihinna tõttu ka märkimisväärselt kõrgemad. Suur mõju on elektriarvele ka mõnusal soojal kivipõrandal, mida elektriga köetakse.

Vanast õliradiaatorist või elektripuhurist märksa ökonoomsem lahendus on õhksoojuspump, millel on ka suhteliselt ökonoomne jahutusfunktsioon. Kõige mõistlikum turul olev kütteliik on alguses siiski üsna suurt investeeringut nõudev maaküte, kus soojus võetakse otse maapõuest ning see ei nõua eraldi tootmist.

Lülitage ooterežiimil seadmed välja

Tänapäeva majapidamistes võib leida isegi kuni 20 seadet, mis on pidevalt ooterežiimil ja tarbivad elektrit mitte ainult aktiivse kasutamise ajal, vaid 24 tundi päevas ja 365 päeva aastas. Vastupidiselt levinud arvamusel võtavad ka ooterežiimil olevad seadmed elektrit, kuigi neid sel hetkel justkui ei kasutata. Erinevate uuringute andmetel võib ooterežiimil olevate seadmete

Kodumasinade ECO-programmid kasutavad vett ja elektrit vägagi ökonoomselt

tarbimine moodustada kuni 10% elektriarvest! Seega, minnes nädalavahetuseks väljasõidule või nädalaks soojale maale, tasub kõik seadmed seinakontaktist välja tõmmata. Samuti tuleks käituda ka tööl olles: nädalavahetusteks ei tasu ooterežiimil seadmeid seina jätta, sest keegi peab ju selle kulu lõpuks kinni maksma.

Elektriseadmete tasuvusaeg on letihinnast olulisem

Uusi seadmeid ja masinaid soetades tuleb lisaks hinnale jälgida, kui palju selle ülalpidamine kasutusajal maksab. Kallim, kuid ökonoomsem masin tasub kindlasti ära. Kodutarbijatele saab tuua lihtsa näite: näiteks vahetades 20-aastase külmiku uue energiatõhusa külmiku vastu, tuleb säästu

aastas mitukümmend eurot (tänapäevaste juures võib summa mitmekordistada!). Energiakulu kohta annab infot toote peal olev energiamärkis: näiteks A-klassi kodumasin on palju energiasäästlikum kui B-, C- või veelgi madalama klassi oma. Kodumasinade puhul tasub jälgida ka erinevaid režiime, näiteks ECO-programmid käituvad elektri ja vee kasutamise osas vägagi ökonoomselt.

Alandage kasutatava vee ja ruumide temperatuuri

Pesu ei pea pesema 60- ega 40-kraadise veega, vaid kergelt määrdunud pesu puhul aitab ka 30-kraadine tsüklil. Ühtlasi ei pea põrandakütte ega veeboileri temperatuur olema maksimumil. Boileri puhul piisab temperatuurist 55 kraadi ja

seejuures väheneb katlakivi teke, mis mõjutab samuti boileri energiatarbimist. Ruumi temperatuuri alandamine kas või ühe kraadi võrra tähendab ligi viieprotsendilist küttekulu vähene-mist.

LED-valgustid võtavad vähem energiat

Energiatõhusa LED-valgustilahenduse tasuvusaeg on väga kiire ning investee-ring tasub tihti ära vähem kui aastaga. Samamoodi on õige valgustus kasulik keskkonnale, inimeste tervisele ning heaolule. Tervishoiuasutustes või tootmistes, kus tuled peavad põlema 24 tundi ööpäevas, võib valgustuse osa elektrikuludest olla koguni pool. Valgustite puhul on ka väga oluline, et need eraldaksid maksimaalselt valgust ning mustus ja tolm valgusteid ei hämar-daks.

Targad ja hooldatud seadmed on energiasäästlikumad

Erinevad pakkujad on turule tulnud mitme targa lahendusega, mis elektrikasutust vähendavad. Nutikas termostaat ei küta kunagi tühje ruume ning seda saab ilmaga sünkroniseerida. Nutikas arvesti aga võimaldab jälgida hoone energia-kasutust seadmete kaupa,

aidates leida võimalusi säästmiseks. Kui süsteeme korrapäraselt hooldada ja puhastada, on selgemast selgem, et lahendus töötab mitu aastat ning annab mitusada eurot säästu.

Jälgige tarbimist mobiililäpist

Kuna kogu Eesti on üle viidud kaugloetavatele tunni-põhistele arvestitele, saavad Eesti Energia kliendid tun-nise täpsusega iseteenindus-est või mobiilirakendusest vaadata, kuidas on nende elektritarbimine ajas muu-tunud ning võrrelda seda nädala, kuu või aasta lõi-kes. Hoides tarbimisel pilku peal, näeb täpselt, millist mõju on arvetele avaldanud näiteks energiasäästliku-mad kodumasinad või kütte-perioodi algus. Lihtne nipp: ärge täitke kunagi veekeetjat üle, vaid keetke täpselt nii palju vett, kui vajate. Sääs-tes tarbides vähemalt ühe kilovatt-tunni, mõjutab see elektriarvet kolmekordselt, sest säästetud elektrienergia võrra vähenevad ka makstav võrgutasu, elektriaktsiis ja taastuvenergiatasu.

Energia kokkuhoid on oluline ka meie rohelise jalajälje seisukohast – mida vähem tarbime, seda enam säästame loodust!

Päästeamet pakub kodunõustamist

Päästeamet viib läbi koduohutus-alast nõusta-mist inimeste kodudes, kus üheskoos vaadatakse üle ja hinnatakse erinevaid ohte ning abistatakse lahenduste leidmisel. Enamasti viivad kodunõustamist läbi lähima päästekomando päästjad, üle vaadatakse küttekolded, elektrisüsteem, kohustuslike andurite olemasolu ja seisukord, kodulähedaste vee-kogude turvalisus, samuti selgitatakse kriisivarude ja hädaolukorras valmistumise vajalikkust. Kodunõustamine on alati vabatahtlik ja trahve ega ettekirjutusi karta ei tasu.

Kodunõustamise vajadus-est kas isenda, oma lähe-dase või abivajaja kodus on võimalik teada anda, helis-tades riigiinfo telefonile 1247 või kirjutades rescue@rescue.ee.

Oma kodu tuleohutust saab igaüks testida veebilehel kodutuleohutuks.ee.

Päästeamet

Aiajäätmete metsa alla viimine soodustab võõrliikide levikut

Sügisese koristustööd aias toovad kaasa aiajäätmete tekke, millest on vaja vabaneda. Mõnikord viiakse aiajäätmeloodusesse – metsa alla, võsa vahele. Selliste jäätmega võime levitada tahtmatult loodu-sesse võõrliike, mis ohustavad kohalikku elusloodust.

Sügisel aiakoristusel kogutud puulehed, niidetud muru ning muud aia- ja hal-jastujäätmel on küll kõdu-nev praht, kuid seda ei tohi viia metsa alla, võsa vahele ega kuhugi mujale loodu-sesse.

Ära lõigatud lillepeal-sete, õunte ja lehehunniku-ga võib viia aia-st välja soovimatuid kahjureid, kus need võtavad uue elupaiga omaks ja hakkavad arvukalt ning kontrollimatult paljunema. Sealt jõuavad nad aga varem või hiljem taas kellegi teise koduaeda ja lõpuks ei suuda keegi nendega enam midagi ette võtta.

Nii on juhtunud näiteks hispaania teeteo ja must-peanälgjaga. Mõlemad nälgjad toituvad meelsasti aiasaadustest. Neid ei tasu aga segi ajada meie kodu-

Aiaprügi looduses. Foto: Eike Tammekänd

maiste nälgjaliikidega, kes ohtu ei kujuta, vaid on osa siinsest elurikkusest. Võõr-nälgjaliikide tuvastamisest, ennetusest ja tõrjest saab lugeda Keskkonnaameti kodulehelt.

Lisaks võõrnälgjatele suurenevad aiajäätmeloodusesse viimisega ka muude võõrliikide levialad. Näidetena siinkohal karu-putk, pargitatar ja verev-lemmalts. Koos maha langenud hobukastani leh-tedega laieneb ka hobu-kastani-keerukoi asurkond. See on pisiliblikas, kelle vastsed kahjustavad hobu-kastaneid, muutes nende lehed pruunikaks. Hobu-

kastani-keerukoi kohta saab infot Keskkonnaameti Facebooki lehelt.

Tagajärgedega tegele-misest oluliselt lihtsam on probleemide ennetamine. Selle asemel, et aiajäätmel metsa alla viia ja nõnda võõrliikide levikut soodus-tada, on võimalik selliseid jäätmel kompostida ja hil-jem koduaia-s väärindada. Häid nõuandeid kompos-timise kohta leiab näiteks Internetist Kompostiljoni veebilehelt <https://www.kompostiljon.ee/>.

Kohalik omavalitsus saab jäätmel kogumist ja äraandmist korraldada jäätmehooldus- või hea-

korraeeskirjaga. Mitmetel kohalikel omavalitsustel on jäätmeljaamadega kok-kulepe, mis võimaldab elan-ikel sellised jäätmel ära anda tasuta.

Saarde vallas on erakin-nistu omanikel võimalus ajavahemikul 17.10.2022 kuni 31.10.2022 iga päev kell 9.00 kuni 15.00 aia- ja haljastujäätmel (välja arva-tud oksad) ise kohale tuues need tasuta ära anda.

Üleandmise soovist on tarvis eelnevalt teada anda e-posti aadressil kommu-naal@saarde.ee või tele-fonil 5354 9293 Margus Kukk.

Aia- ja haljastujäätmel äravedu (tasuline) ja tasuta vastuvõttu Marana külas Heitveepuhasti kinnistul asuval kompostimisplatsil korraldab Osatühing Saarde Kommunaal.

Täpsemat infot saab Saarde Vallavalitsuse kodulehelt.

Aiapidaja meelepea

- Ära too oma aeda võõr-liike! Mõtle hoolega, mida ja kust oma aeda tood.
- Tõrju keelatud võõrliigid

oma aia-st ise. Loe lisaks: www.keskkonnaamet.ee/voorliigid.

- Mis kasvab Sinu aias, hoia oma aias.
- Mis vohab hästi Sinu peenras ja lämmatab teisi liike, on suur nuht-lus ka looduses.
- Ära vii aiajäätmel loodu-sesse! Komposti need oma aias või käitu vasta-valt kohaliku omavalit-suse juhiste ja võima-lustele.
- Kui vajad võõrliigi tõr-jeks nõu või soovid inva-siivse võõrliigi kasvu-kohast teatada, kirjuta info@keskkonnaamet.ee.
- Võõrnälgjatest teavita Keskkonnaameti nutira-kenduse kaudu teokaart. keskkonnaamet.ee
- Kui märkad looduse prügistajat või ebasea-duslikku jäätmehunni-kut, teata sellest riigiinfo telefonile 1247.

Eesti loodus on meie ühine rikkus. Aita seda hoida, ära lase võõrliikidel seda ohtu seada!

Maris Sepp
Keskkonnaamet

SPORT

Kilingi-Nõmmes lõppes discgolfi suvine hooaeg

30. septembril selgusid 3. Saarde valla meistrid discgolfigis. Aprillist septembrini toimunud kaheksast etapist tuli osaleda vähemalt viiel. Võistlussari on ainult Saarde valla elanikele või esindajatele. Poistest ja tüdrukutest võitsid Karlis Orm Kangur ja Margot Klettenberg, noormees-

test ja neidudest Rico Kalde ja Margaret Klettenberg, meestest Erki Kangur ning naistest Marie Kielas.

8. oktoobril toimusid Kilingi-Nõmme discgolfi rajal 9. Kilingi-Nõmme lahtised meistrivõistlused discgolfigis. Viiekümne kaheksa võistleja seas olid rajal kõikide vanuseklas-

side tiitlikaitsjad. Ainsana suutis meistritiitlit kaitsta Marie Kielas. Esmakordselt kavas olnud neidude vanuseklassi võitjaks tuli Margot Klettenberg. Noormeesest võitis uue Kilingi-Nõmme lahtiste MV noorte rekordiga pärnakas Raimond Laiv. Rico Kalde oli Saarde parimana kolmas. Meestest

saavutas esikoha Tarvo Tats Pärnust. Saarde parim mees oli teise koha võitnud Mihkel Nuut. Võistlustel visati küll kolm *holarit*, aga 75€ poti pälvis nooruke Frederik Tammann. Punased vihmavarjud võitsid loosiga Marti Merirand ja Kermo Vainola.

Saarde Pullid naasid Eesti meistrivõistluselt jõutõstmises kahe medaliga

7.-8. oktoobril Tartus toimunud Eesti meistrivõistlustel klassikalises jõutõstmises kogus Lii Zerel kolme ala summaga 300 kg ja võitis -57 kg kaaluvate naiste arvestuses teise koha. Ringo Vainlo võitis uue isikliku

rekordiga (610 kg) -83 kg kaaluklassis kolmandat aastat järjest kolmanda koha. SK Saarde värvides olid võistlustules veel Günter Koovit, Kristjan Puusepp ja Elmar Jefimov.

Marie Kielas

Kätlin Laur

Kilingi-Nõmme lahtised MV discgolfigis vanuseklasside võitjad Raimond Laiv, Tarvo Tats, Marie Kielas ja Margot Klettenberg

Lii Zerel – EMV klassikalises jõutõstmises 2. koht. Foto: erakogust

Lõppes 12. Kolme koolimaja jooks

Laupäev, 24. september oli Saarde vallas erakordselt sünnimustrohke. Maal elamise päeva kavva mahtus ka 12. Kolme koolikoolimaja jooks, mis oli Euroopa spordinäda avapauguks Saarde vallas. Päikesepaistelist sügisilma traditsioonilisel 4,75 kilomeetrisel võistlustrassil nautis 234 jookajat ja 8 matkajat. Nii ühe- kui kahehiringilise võistlusmaa kiireim naine on Anu Piiraja. Meeste võitja 4,75 km distantsil on Raio Piiraja ja 9,5 km Jaanus Mäe.

Saarde valla parima mehena oli Vahur Luik üherringilisel võistlusmaal finišis kaheksandana (M 4. koht). Saarde kiireim naine Lii Zerel võitis naiste arvestuses teise koha 4,75 km distantsil ja kolmanda koha 9,5 km distantsil. Ühtlasi oli Lii ainuke Saarde valla esindaja, kes julges ette võtta kahehiringilise võistlusmaa. Ainsana suutis kõigi aegade TOP10-s on vanuseklassi rekordit parandada Maarja-Helena Veskimägi (PKG).

Pärnumaa KIIRUSLIKU VASTUPIDAVUSE TŠEMPIONAAT
sõudeergomeetri tõmmetes ja joonejooksus (6 etappi)

KILINGI-NÕMME SPORDIHOONES
12.nov - 18. dets 2022, laupäeviti 12.00 - 19.30 ja pühapäeviti 12.00-17.30

TIHEMETS SPORDIHOONES
14. nov - 19. dets 2022, esmaspäeviti 16.00 - 19.30

PÄRNU-JAAGUPI SPORDIHOONES
11.nov - 20. dets 2022, teisipäeviti 16.00 - 17.30 ja reedeti 18.00 - 19.00

LIHULA SPORDIHOONES
13.nov - 18. dets 2022, pühapäeviti 12.00 - 16.00

Info: www.pslee.ee ja www.sk.sardee.ee

Ühistreeningud
Kilingi-Nõmme spordihoone suures saalis

T 19.00 korvpall

K 19.00 võrkpall, spikeball, sulgpall

N 18.30 sulgpall, spikeball

R 19.00 võrkpall

Õpilane, pensionär 1.- Täiskasvanud 2.-

Broneeri endale sobiv tegevus ja aeg või osale ühistreeningul
www.sk.sardee.ee

Kilingi-Nõmme XXII Isadepäeva maleturniir

13. november 2022 kell 9:30
Kilingi-Nõmme klubis

Osaleda võivad:
2- liikmelised perevõistkonnad:
1. laud - pereliige
2. laud - kuni 16.a. pereliige - s.2006

Eelregistreerimine kuni 6. novembrini
tel: 5566 3688 (Eiki Lehemets) või meilil: eiki.lehemets@gmail.com

Korraldajad: Spordiklubi Vaablane ja Spordiklubi Pärnumaa Maleklubi

OÜ ETEST PR ostab METS- JA PÕLLUMAAD

Tel 504 5215, 514 5215
info@est-land.ee

KIVI JA MOODULKORSTNATE EHITUS, PARANDUS,
PLEKITÖÖ.

Tel 554 8699, edissonehitus@gmail.com

Ostame Eesti parima hinnaga kasvava metsa raieõigust.
Küsi pakkumist juba täna!
www.skpinvest.ee, info@skpinvest.ee
Tel: 551 5513; 550 0343

Kilingi-Nõmmes teostab korstnapühkimise töid firma
„KORSTNAHUNT“. Korstnapühkija tuleb, kui helistate
telefonile 515 5912 või teete tellimuse eposti aadressile
korstnahunt@gmail.com.

Töö kiire ja korralik!

KONTSERT ETTEVÕTE „SOLIARIS“ (SOOME-LEEDU)
TSIRKUSEETENDUS (LOOMADE TEATER)
"FANTASTILINE PLANEET"

PROGRAMMIS: KOOLITATUD KUNINGLIKUD
PUUPLID, HIINA KANA, KASSID, TUVID, KÜÜLIK..
KÕIETANTSIJAD, AKROBAADID (SOOME), FAKIIRID JA ...
MUIDUGI KLOUNAAD - TEATER "BARMALAJAD" (LEEDU).
JÄÄPÜRIKAS JA KELLUKI!

VAHEAJAL SAAD KOSTA MAHUSTUST
JA SUHKRUVAAT. FOTOSTADA ARTISTIDEGA.
NING OSTA SÕNIRE!

**KILINGI-NÕMME
KLUBIS**
5. novembril kell 12:00

PIILETI HIND 10€

TULE APPI!

Aita meil lapsi aidata ja lasteabi telefoni
numbrit **116 111** levitada!

JÄLGI

Jälgi meid Facebookis, et
teaksid, kuidas abivajavaid
lapsi märgata ja aidata

JAGA

Jaga seda postitust, et kõik sinu
väikesed ja suured sõbrad teaks
lasteabi telefoni numbrit **116 111**

Lasteabi.ee
116 111

Lasteabi telefon 116 111 on üleriigiline tasuta
ööpäevaringne telefon. Pakutakse lastele ja lastega
seotud isikutele esmast sotsiaalset nõustamist,
vajadusel kriisinõustamist ja võimalust teatada
abivajavast lapsest.

Lasteabi telefonile on oodatud helistama nii lapsed
ise kui ka täiskasvanud lastega seotud teemadel või
kui on vaja teada anda abivajavast lapsest.

Lasteabi telefoniga saab ühendust võtta ööpäeva-
ringselt, helistamine on tasuta ja anonüümne.

KILINGI-NÕMME KLUBIS
REEDEL, 11. NOVEMBRIL KELL 19.00 KÄIVITUB

KLUBI ROCK

2022

**KOLUMBUS
KRIS**

**LEIONS TRIBUTE TO
RED HOT CHILI PEPPERS**

MINU KAMP **JÄÄV NÄHTUS**

KILINGI - NÕMME PUNK 25
MINNIVARDAD, R.P.M., DAMMIT, TOTALLY OBNOXIOUS,
PARAGRAHV, EXIT, DUFF, SURNUD LINNAD

SEE ON KILINGI - NÕMME, SEE ON PUNK
ETTEKANDELE TULEVAD KILINGI - NÕMME PUNKIJALOO
PARIMAD PALAD, LÄBI 25 AASTA

PILET 10 EURI KOHAPEAL TÖÖTAB BAAR

Kohtumine Eesti Selgelnägitajate
Tuleproovist tunnustatud
tervendaja Erviniga

Käed, mis saadavad
korda imesid

- Meelte ja keha tervendamine
- Sinu õnne ja heaolu loomine

6. november, kell 12.00
Kilingi-Nõmme klubis Pilet 10€

Hanguva telepildi ja aeglase interneti ajad on nüüd igaveseks läbi. Pärise ka!

Enefiti kiire sidevõrk toob Sinuni tele- ja internetiühenduse, mis püsib ühtlaselt
kvaliteetne, hoolimata ilmast ning kasutajate või seadmete arvust.

ENEFITI KIIRE INTERNETIGA:

- saad ühendada võrguga piiramatul hulgal seadmeid, filme vaadata, arvutimänge
mängida, tööd või e-õpet teha ja seda kõike ühel ajal;
- säästad aega, sest ajad tähtsaid asju kodust lahkumata;
- meie ehitame võrgu, lõpliku teenusepakkuja valid ise.

Kui tavakeeli tähendab kiire internet
seda, et kodus võib korraga tööle pan-
na kõik liikuvat pilti edastavad ekraanid
ning andmesidet kasutavad seadmed,
siis tehnilisemaks minnes on tegemist
sideteenusega, mis tagab igal ajal alla-
laadimiskiiruse 1 Gbit/s. Nii suure läbi-
laskevõimega sidevõrk põhineb täielikult
valguskaablil ja selle kiirust saab teh-
noloogia arenedes veelgi suurendada.
Parimas ühenduses võib kindel olla ka
aastakümnete pärast.

Enefiti kiire interneti kasuks räägib seegi,
et pärast võrgu valmimist valib klient en-
dale ise tele- ja internetiteenuse pakkuja

ning võib seda vajadusel vahetada. Tänu
operaatorist sõltumatule võrgule saab
sidekuluseid hoida täpselt nii madalal, kui
turg hetkel lubab.

Igaüks saab www.energia.ee/kiireinternet
veebilehel üle kontrollida, kas tema
aadress kuulub Enefiti kiire andme-
sidevõrgu ehitusplaanidesse. Kui veel ei
kuulu, võib sealsamas soovivalduse
esitada. Suurema huvi korral on tõenäo-
sus, et võtame ala ehitusplaanidesse.

Margus Malv
Enefit Connecti sideteenuste juht

Saarde vald

**Millest sõltub
liitumistasu
suurus?**

Liitumistasu suurus
oleneb võrgu ehitusjär-
gust: mida varasemas
ehitusjärgus on võrk,
seda soodsam on hind.
Liitumise eest saab
ilma intressita tasuda
ka osamaksetega.

Kui kiire interneti võrk
on valmis ning tele- ja
internetipakett valitud,
maksad kuutasu
vastavalt valitud
teenusepakkuja
hinnakirjale.

Enefiti kiire internetiga saab Saarde vallas liituda:

- Kilingi-Nõmmel 418 aadressil kuni 28.12.2022 hinnaga 229 eurot, 505 aadressil tähtajatult hinnaga 249 eurot.
- Väljakülas 6 aadressil kuni 28.12.2022 hinnaga 229 eurot.
- Lodja külas 25 aadressil kuni 11.01.2023 hinnaga 229 eurot.
- Allikukivil 62 aadressil, Saarde külas 78 aadressil ja Tali külas 115 aadressil tähtajatult hinnaga 249 eurot.

**Kuidas
liituda?**

Kontrolli, kas Enefiti kiire internet
laieneb sinu aadressile. Kui jah, siis
sõlmi leping meie e-teeninduses.

Ehitame sidevõrgu.
Teeme kõiki ühe piirkonna
ehitustöid korraga.

Anname teada, kui kiire
tele- ning internetivõrk
on kasutamiseks valmis.

**Vali sobiv
operaator**
ja sõlmi leping.

Naudi!
Kiire interneti hüved on
su kodus olemas.

www.energia.ee/kiireinternet

Enefit

Kuhu minna meie vallas

Teisipäeval, 1. novembril kell 10.30-11.30 Surju Rahvamajas Mängukool, kuhu on oodatud kõik beebid ja põnnid.

Neljapäeval, 3. novembril kell 15.00 Saarde vallamajas Saarde valla huvihariduse ja huvitegevuse teenusepakkujate toetuse infopäev.

Reedel, 4. novembril kell 19.00 Surju Rahvamajas Lõõtsapalavik. Tasuta.

Laupäeval, 5. novembril kell 12.00 Kilingi-Nõmme klubis Tsirkuse etendus.

Pühapäeval, 6. novembril kell 12.00 Kilingi-Nõmme klubis kohtumine Selgeltnägijate tuleproovist tuntud tervendaja Erviniga. Pilet 10 eurot.

Reedel, 11. novembril kell 19.00 Kilingi-Nõmme klubis Klubi Rock. Pilet 10 eurot.

Laupäeval, 12. novembril kell 15.00 Kilingi-Nõmme raamatukogus Vestlusing. Karin Evikuga vestleme pärimuse teemadel ja arutame haigustest, nende tohterdamisest ja tõrjemaagiast.

Pühapäeval, 13. novembril kell 9.00 Kilingi-Nõmme kesklinna pargis Laat.

Kell 9.30 Kilingi-Nõmme klubis Isadepäeva Maleturniir. Osalema on oodatud 2-liikmelised perevõistkonnad.

Kell 19.00 Kilingi-Nõmme klubis Stand-up komöödia Midagi ikka.

12. november – 19. november toimub Pärnumaa Kiirusliku vastupidavuse tšempionaat (joostakse joonejooksu ja tõmmatakse sõudeergomeetrit). 2022. aastal on 6 etappi. Laupäeviti ja pühapäeviti Kilingi-Nõmme spordihoones ning esmaspäeval Tihemetsa huvi- ja spordikeskuses.

1. novembrist kuni 30. detsembrini Kilingi-Nõmme klubis Heiki Pärdi näitus „Raudteejaamade saatus“.

Tihemetsa Huvi- ja Spordikeskus pakub tööd

ADMINISTRAATORILE,

kelle peamiseks tööülesanneteks on külastajate teenindamine, telefoni teel pöördujate teadete vastuvõtmine ning edastamine, keskuse tegevuse kohta info levitamine, külastajatele piletite, kuukaartide, muu kauba müük ning ruumide rendile andmine, kuulutuste ja teadete koostamine, ürituste reklaamide koostamine, nõupidamiste, koosolekute, kohtumiste (tehniline) ettevalmistamine ning organisatsioonide küsimuste jooksev lahendamine.

Kandideerimisdokumente (CV, kaaskiri, motivatsioonikiri) saab saata **4. novembrini 2022** e-posti aadressile tihemetsahsk@saarde.ee

Kontaktisikuks on Talvi Saar, Tihemetsa Huvi- ja Spordikeskuse juhataja kt, 449 1991, e-post: tihemetsahsk@saarde.ee
Lisainfo valla kodulehelt.

Õnnitlеме!

VILMA TALTS	94
HELJO KREITAL	94
SALE MITT	93
VÄINO-HERMANN PRIEDENTHAL	90
ILMAR-GUSTAV TENG	89
HILJA VALME	88
ELLEN ORAV	88
ELVI RÄIM	88
EINO TUULING	87
VALVE METSTE	86
MARE SEPP	86
HEITI PÄRN	86
REET LENSMENT	85
VIIVI JAAKSON	84
JUTA TAMBUR	84
MILVI RIST	83
TOIVO TAAR	83
ARNE RAID	82
EEVI TOMINGAS	82
JAAN LEHISMETS	81
MALLE ROSENBERG	81
AVO SINIK	81
MILVI NOORMETS	81
JÜRI PIHELKAS	81
ARNE JUURIKAS	80
JAAN NURM	80
MILVI LEHISMETS	80
ELMAR KARTAU	80
RUTH ANTON	80
JUTA POHLA	75
MATI HAAGNA	75
ELINA ATS	75
MATI MÄGI	70
SIRJE RIDAL	70

Vallaelanikud, kes ei soovi oma sünnipäeva avaldamist ajalehes, peaksid sellest teatama e-posti aadressile mari.treial@saarde.ee, info@saarde.ee või telefonidel 449 0138, 449 0135 hiljemalt eelneva kuu 15. kuupäevaks.

Raudteemajade saatus

Autor: Heiki Pärdis
Eesti Vabaõhumuuseumi maarahitusekeskuse

Kilingi-Nõmme klubi
1. november – 30. detsember
Näitus avatud: E-N 10.00 - 16.00, R 10.00 - 14.00

Uued vallakodanikud

Hanna Kösteri ja Janari Kohvi perre sündis 29. augustil tütar
ADRIANA KOHV

OSTAN raamatuid, vinüülplaate, helikassette, kunsti, lauanõusid, tarbeklaasi, hõbeesemeid, märke jm vanavara. Tel 5804 6910

OSTAN NÕUKAAJA ESEMEID: portselanist nõud, klaasist nõud ja vaasid, keraamika, kunst, heliplaadid, raamatud, mänguasjad, mudelautod, hõbe jne.
Tel. 5803 0458

13.11 kell 19.00 Kilingi-Nõmme Klubi

PRIIT PIUS JA KAIT KALL

MIDAGI IKKA

stand-up komöödia

Info ja piletid Piletilevist ja Kilingi-Nõmme Klubist.

Mälestame lahkunuid

URMAS ÖÖVEL
18.04.1962 – 24.09.2022

LINDA PAE
30.07.1938 – 24.09.2022

KRISTA AKEL
24.11.1948 – 30.09.2022

ELLEN KALJUSAAR
12.05.1941 – 01.10.2022

SIRJE KONTS
29.01.1956 – 04.10.2022

AARNE TÕNISMÄE
02.07.1943 – 08.10.2022

Toimetuse ootab kaastöid ja reklaame e-posti aadressile signe.laagus@saarde.ee 15. kuupäevaks.